

Beleidsplan 2018 - 2022

Wijziging 3: 2021 door Henk Plantinga

over een andere boeg

en door een andere bril

Goedgekeurd tijdens de bestuursvergadering 15 september 2021

Wijziging 1

Datum: 03-04-2018

Aanvullingen/aanpassingen n.a.v. brief dd 28 maart 2018 met kenmerk 2018/3/rg0307 van Stichting Museumregister Nederland m.b.t. opheffen resterende openstaande punten. Wijzigingen goedgekeurd tijdens bestuursvergadering dd 3-04-2018. Aanvullingen/aanpassingen waar aangegeven met een verticale lijn in de kantlijn:

- Normcriterium 5, rooster van aftreden, zie blz 18, 19, 20, 22 en 23
- Normcriterium 14, toegankelijkheid aangepast/aangevuld, zie blz 16 en 20
- Normcriterium 17a, presentatiebeleid, zie blz 16, 17, 20 en 21
- Normcriterium 17b, educatiebeleid, zie blz 17, 20 en 21

Wijziging 2

Datum: 28-04-2020

Stichtingsnaam en logo voorblad aangepast, Overal waar Streekmuseum / Volkssterrenwacht Burgum vermeld stond is vervangen door OBSERVEUM museum & sterrenwacht Burgum en waar Streekmuseum of Volkssterrenwacht vermeld stond is vervangen door respectievelijk museum, sterrenwacht.

Wijziging 3

Datum: 21-09-2021

- Verbouwingen museum: doorloop, aanbouw en ventilatie zie blz. 6
- Aanvullingen op educatief gebied zie blz.17 en 18
- Voor musea geldende ethische code: aanvullingen zie blz. 19
- Nieuwe nummering ingevoerd bij de concrete doelstellingen zie blz. 21 en 22
- Aanpassingen / toevoegingen van bijlagen zie bijlagen 1 t/m 4

Voorwoord

In 1997 is de Stichting OBSERVEUM museum & sterrenwacht Burgum opgericht. Vanaf dat moment werken het Museum (uit particulier initiatief opgericht door de heer K.R. Henstra te Burgum) en de Sterrenwacht (uit particulier initiatief opgericht door de heer P. Dijkstra te Burgum) samen onder één bestuur. Zij stelt zich ten doel de belangen van het Museum en van de Sterrenwacht zo breed mogelijk te behartigen en de in de statuten genoemde doelstellingen na te streven en te bevorderen.

Daarbij is het van groot belang dat de unieke combinatie van Museum en Sterrenwacht brede belangstelling krijgt.

Zowel de amateurconservatoren van het Museum als ook de amateurastronomen van de Sterrenwacht vormen een meerwaarde voor wat betreft het informeren van de bezoekers.

De Stichting gaat uit van kerntaken zoals die in de statuten zijn vastgelegd. Aan de kerntaken is het Beleidsplan voor de periode 2022-2026 gekoppeld.

Het is voor het bestuur van grote waarde dat de medewerkers, de vrijwilligers en de bezoekers hierin de vragen, de wensen, de opdrachten, het denken, kortom de verwachtingen met betrekking tot het Museum en/of de Sterrenwacht in Burgum zien verwoord.

Het beleidsplan 2022-2026 beoogt een voortzetting te zijn van het beleidsplan van 2018-2022 en zal, als dat noodzakelijk blijkt, op gewenste momenten worden geactualiseerd.

Namens het bestuur,

Ron Kopmels
Voorzitter

Algemeen

Aanleiding

Het huidige beleidsplan 2018-2022 loopt dit jaar af en het is tijd een nieuw beleidsplan op te stellen voor de periode 2022-2026. Dit beoogt een voortzetting te zijn van het voorgaande beleidsplan en het collectieplan 2014. Opm.: de cijfers tussenhaakjes verwijzen naar een concrete doelstelling die genoemd staat onder 'Samenvatting concrete doelstellingen 2022-2026', aan het einde van dit beleidsplan.

Doel beleidsplan

Het doel van dit beleidsplan is te komen tot een optimale functionering en niet alleen dat, maar ook om duidelijkheid te verschaffen voor iedereen die op de een of andere manier bij onze stichting is betrokken. Duidelijk zal gemaakt worden wat de komende jaren als speerpunten gezien moeten worden. Evenals in voorgaande beleidsplannen verwijzen wij als Stichting OBSERVEUM museum & sterrenwacht Burgum naar de ICOM-definitie:

“Een museum is een permanente instelling, niet gericht op het behalen van winst, toegankelijk voor publiek, die ten dienste staat van de samenleving en haar ontwikkeling. Een museum verwerft, behoudt, onderzoekt, presenteert, documenteert en geeft bekendheid aan de materiële en immateriële getuigenissen van de mens en zijn omgeving, voor doeleinden van studie, educatie en genoegen.” (ICOM 2006)

De Stichting OBSERVEUM museum & sterrenwacht Burgum beoogt een intermediaire en ondersteunende functie te zijn van cultureel en populair wetenschappelijk erfgoed voor de lokale en regionale maatschappij. De stichting plaatst dit cultureel erfgoed actief en bewust in de regionale samenleving.

Missie

Daarbij is de missie van de Stichting OBSERVEUM museum & sterrenwacht Burgum tweeledig (overgenomen uit de statuten van de stichting):

- a. de bevordering van de bewaring en het behoud en de kennisgeving aan een breed publiek van voorwerpen, geschriften en audiovisuele middelen, met betrekking tot de geschiedenis van met name de gemeente Tytsjerksteradiel en in ruimere zin die van Oostergo, en de tegenwoordige staat van dit gebied.
- b. de weer- en sterrenkunde en aanverwante terreinen der natuurwetenschappen in populairwetenschappelijke zin te beoefenen en te bevorderen en de belangstelling hiervoor te vergroten.

Visie

Onze visie hierbij is, dat ons museum deel uitmaakt van de samenleving in Burgum en omstreken en toegankelijk behoort te zijn voor jong en oud. Elk vindt er wat hij zoekt.

De sterrenwacht maakt zich in Noord-Nederland bekend en bevordert de belangstelling voor astronomie door waarneemavonden, het houden van lezingen, het verzorgen van filmavonden en het begeleiden van doe-groepen.

Het is de taak van de medewerkers van het museum en de sterrenwacht educatieve taken te vervullen, zodat verleden en toekomst in de

maatschappelijke omgeving raakt ingebed. Dit doen zij door exposities, publicaties, astronomische waarnemingen, mediacontacten en educatie op scholen en voor groepen.

Zij proberen daarbij zoveel mogelijk mensen te interesseren voor de beoogde activiteiten.

Strategische doelstellingen

De doelstellingen krijgen gestalte door (overgenomen uit de statuten van de stichting):

Ten aanzien van weer- en sterrenkunde:

- Gelegenheid te bieden tot astronomische waarnemingen
- Het bieden van gelegenheid en het bevorderen van het doen van waarnemingen voor het publiek op zogenaamde kijkavonden
- In educatieve zin het bevorderen en kweken van belangstelling voor astronomie, natuurwetenschappen, techniek en aanverwante terreinen door middel van toelating van scholen, educatieve en onderwijsinstellingen

Ten aanzien van de geschiedenis van de gemeente Tytsjerksteradiel en omgeving:

- Het verzamelen in eigendom of gebruik en het beheren van de daarvoor in aanmerking komende voorwerpen, middelen en geschriften
- Het uitstellen en ter bezichtiging stellen van die voorwerpen, middelen en geschriften, waarbij het educatieve element de nadruk zal krijgen

Ten aanzien van beide doelstellingen

- Het doen van onderzoek en het uitwisselen van gedachten en ervaringen met soortgelijke organisaties en instellingen elders
- Het houden van tentoonstellingen
- Het houden van voordrachten, eventueel met gebruikmaking van audiovisuele middelen
- Het uitgeven van publicaties en boeken
- Het verrichten van alles wat verder aan het doel bevorderlijk kan zijn en al hetgeen in de ruimste zin daarmee verband houdt

Historie

Op 15 april 1997 is de Stichting OBSERVEUM museum & sterrenwacht Burgum opgericht. Vanaf dat moment werken het Museum en de Volkssterrenwacht, samen onder één bestuur. De stichting heeft de ANBI status.

Momenteel wordt de stichting gevormd door een kleine 50-tal vrijwilligers waarvan een 7-tal bestuurders. De beheerder is als enige een vaste kracht. Er zijn ruim 450 "Vrienden" betrokken bij de Stichting.

Als bestuursmodel is in de periode van het vorige beleidsplan gekozen voor een bestuur waarbij taken gedelegeerd worden aan werkgroepen. Voor deze vorm is gekozen om de vrijwilligers zoveel als mogelijk te betrekken bij het reilen en zeilen van de stichting en om de taken aantrekkelijk te houden. Op deze wijze zijn wij er bijvoorbeeld in geslaagd om het vertrek van de oprichter/conservator op te vangen door een werkgroep op te zetten bestaande uit een 5-tal vrijwilligers als deelconservatoren.

In diezelfde periode van veranderingen in de organisatie hebben wij ook de herinrichting van een deel van het museum kunnen realiseren.

Het feit dat dit met de inzet van alle vrijwilligers gelukt is, mag best een prestatie van formaat worden genoemd.

Door de coronacrisis hebben er in 2021 aan- en verbouwingen plaatsgevonden, ter verbetering van bezoekerscirculatie en de coronapandemie.

Allereerst is er een doorloop gecreëerd zodat bezoekers een duidelijke looproute hebben en bezoekers elkaar niet meer kruisen op de terugweg.

Ook is er een permanente aanbouw (kantoor) gerealiseerd tussen de filmzaal en de koepel.

Ook de verbetering van het ventilatiesysteem van het planetarium wordt gerealiseerd.

Om de professionaliteit te waarborgen volgen wij en voldoen wij aan de richtlijnen zoals die zijn opgesteld door het Museumregister Nederland. Sinds 2003 bezitten we de status van een geregistreerd museum.

Sterke/zwakke punten

Ons exploitatiebudget is tot op heden weliswaar toereikend maar geeft weinig ruimte voor extra activiteiten. Om dat te verbeteren is het van belang dat alles op alles gezet gaat worden meer bezoekers te trekken (23). Lukt dat, dan zou dat bovendien ook weer positief kunnen doorwerken bij het verwerven van sponsor- contracten en/of fondswerving.

Als sterk punt, gezien vanuit het aspect publiekstrekker, geldt wel de sterrenwacht. Daar is veel belangstelling voor en wekt ook nieuwsgierigheid bij de toevallige passant. Echter, er zit hier helaas ook een zwakke plek, namelijk dat er bij slecht weer, maar ook overdag weinig geboden kan worden (5). Inmiddels is bij de Sterrenwacht een begin gemaakt met een herinrichting/ renovatie en de invulling van de langgewenste 'dag attractie' die ook gebruikt kan worden bij een bewolkte hemel tijdens de waarneemavonden. Hierbij wordt bedoeld op een planetarium, 3D-filmvoorzieningen en, aanvullend op de museale kant, met aandacht voor de Miedema telescoop, slijpen van lenzen, etc. Op dit moment (2021) niet actueel.

In het museum wordt inmiddels een gedeeltelijke modernisering doorgevoerd, want het deel Geologie, Archeologie, Middeleeuwen had nog de oude opzet van 25 jaar geleden en is dus hoognodig aan een andere opzet en opfrisbeurt toe. Ook het archeologisch steunpunt, een punt in het vorige beleidsplan, is tot op heden nog niet gerealiseerd. Wel heeft de provincie nu officieel gelden toegekend, zodat we het steunpunt in 2018 gerealiseerd kunnen hebben (6). Met name zorgelijk blijft de bemensing zowel als het gaat om waarborging van professionaliteit als ook om specifieke functies b.v. op het gebied van PR, educatie etc.

Dat brengt ons tot de volgende hoofddoelstellingen voor de komende beleidsperiode:

- Vergroten van het aantal bezoekers door verdere vernieuwing van de opzet van exposities naar een thematisch model en het opfrissen van de expositieruimtes en slecht weer "dag"-voorzieningen te bieden bij de sterrenwacht (5,6).
- Versterken van de organisatie met name op het gebied van PR, educatie en activiteiten (41).

Collectie

Collectiebeschrijving

De komende periode is het van belang om onze collectie te versterken. Een aanzienlijk deel van de collectie is vroeger in zeer brede zin verzameld, zoals bij veel musea voorkomt. Hierdoor is weinig ruimte om nieuwe, versterkende objecten aan de collectie toe te voegen. Dit houdt in dat de komende periode, net als de afgelopen periode, voornamelijk in het teken van afstoten en opruimen staat.

- Kerncollectie

Tot de kerncollectie behoren de objecten uit het mesolithicum, middeleeuwen, kloostertijd, streekgeschiedenis met Bulthuis, zilver, kleding en astronomie en ruimtevaart. De objecten uit de kerncollecties worden momenteel permanent geëxposeerd, of met een zekere regelmaat geëxposeerd in wisseltonstellingen. Het permanente expositiebeleid is opgesteld rond deze kerncollecties. In ADLIB wordt de collectie duidelijker gescheiden in de huidige deelcollecties, waardoor beter zichtbaar gaat worden wat tot welke kerncollectie behoort (19). Veel registraties maken nog gebruik van verouderde deelcollectie-benamingen.

- Collectiehistorie en deelcollecties

De collectie wordt gevormd uit vondsten en aankopen van amateur-verzamelaars. Zij beheerden de collectie naar eigen inzicht en visie en wilden zoveel mogelijk laten zien. Door samenwerking tussen de verzamelaars is het museum ontstaan. Een groep amateur - astronomen verzamelde een collectie voorwerpen die de ontwikkeling van de sterrenkunde illustreren. Het betreft onder andere voorwerpen die in vroeger tijden door amateurs zijn vervaardigd.

Thematisch bestaat de collectie uit een viertal hoofdthema's waarbij een aantal sub thema's genoemd wordt, die vooral de komende jaren een prominente rol zullen spelen in de collectie:

- o Geologie & Natuurhistorie
- o Archeologie
  - Mesolithicum
  - Middeleeuwen & Kloostertijd
- o Streekgeschiedenis, zilver & textiel
  - De BM-er (Hendrik Bulthuis)
- o Astronomie & Meteorologie
  - Ruimtevaart
- o Archieven & Foto's

Het exposeren van de kerncollecties en de bovengenoemde thematische hoofd- en sub thema's zal vooral gebeuren in de vaste collectie. De wisselexposities worden grotendeels met ingeleende objecten ingericht, voor zover mogelijk aangevuld met zaken uit de eigen collectie. Een enkele keer zal er een expositie georganiseerd worden over deelonderwerpen uit de collectie. De verwachting is wel dat dit de komende jaren toe zal nemen door het in depot belanden van een aantal momenteel geëxposeerde onderwerpen.

Onze stichting heeft een vrij grote eigen collectie naar instellingsgrootte, dit is zeker een sterk punt te noemen, hoewel de collectie wel wat

'gefragmenteerd' is. Er zit weinig richting in, hoewel zij toch een redelijk aantal objecten bevat die uniek te noemen zijn. Daarbij is er niet zozeer sprake van duidelijk afgebakende onderwerpen in de collectie.

Verder is de sterrenwacht uniek in Friesland, en in iets mindere mate in het Noorden. Bij sterrenwacht Dwingeloo is het planetarium gesloten en de sterrenwacht van de Rijksuniversiteit Groningen is niet vaak open. Met het (op het moment van schrijven) in realisatie zijnde planetarium zal de sterrenwacht nog meer een nuttige aanvulling kunnen worden op het Koninklijk Eise Eisinga Planetarium in Franeker.

Collectieomvang en indeling in Deelcollecties

De gehele collectie bestaat uit ongeveer 4000 objecten, waarvan reeds ongeveer 3250 recordnummers zijn opgenomen in ADLIB. Het project "Kolleksjes Tichtby" heeft ervoor gezorgd dat 1565 objecten een minimale registratie (volgens de International Committee for Documentation of the International Council of Museums (ICOM-CIDIC)) hebben, waarvan 850 objecten een basisregistratie (volgens ICOM-CIDIC) bezitten (cijfers 01-12-2017). Door het wegvallen van de subsidie voor een betaalde kracht, zal de registratie op een lager pitje komen te staan. Twee deelbeheerders en een registrator zullen de achterstand de komende jaren proberen op te heffen. Doel is om omstreeks 250 objecten per jaar te behandelen (14).

Geschat aantal Objecten	Minimale registratie	Basis registratie	Totaal Kolleksjes Tichtby	Totaal geregistreerd
4.000	715	850	1.565	3250

Geologie en natuurhistorie

Deze collectie omvat meerdere verzamelingen zwerfstenen uit de regio. Een tweede onderdeel bestaat uit een collectie fossielen, afkomstig uit de regio en daarbuiten. Geologie omvat tevens studie- en documentatiemateriaal omtrent regionale gas- en waterwinning. De collectie heeft een regionale betekenis en de registratie is voor 30% uitgevoerd. Vele zwerfstenen liggen tentoongesteld onder goede bewaaromstandigheden. De collectie fossielen ligt voor het merendeel in depot. De komende jaren wordt deze collectie in depot bewaard voor tijdelijke exposities, en mogelijk deels als onderdeel van het archeologisch steunpunt in het thema 'landschap'.

Archeologie

Dit onderdeel omvat steentijd, bronstijd, ijzertijd, romeinse tijd middeleeuwen en nieuwe tijd. De focus hierbij ligt op het mesolithicum, de middeleeuwen en kloostertijd. Deze onderwerpen hebben een grote regionale betekenis. De registratie is voor 30% uitgevoerd. Tot de archeologie behoren ook de collecties van het paleolithicum en het neolithicum, die minder sterk vertegenwoordigd zullen worden in de nieuwe archeologie-expositie. Mogelijk wordt hierop ingehaakt door vaker tijdelijke exposities met een archeologisch onderwerp te organiseren.

Streekgeschiedenis

De streekgeschiedenis bestaat uit objecten uit de omgeving, de collecties Jacob en Douwe Franke (De eerste beroepsfotograaf van Burgum en zijn zoon, bioloog, schoolmeester en amateurfotograaf), de collectie Bosgra (een bekende hoveniersfamilie) en verder zilver, textiel en Hendrik Bulthuis (ontwikkeling pleziervaart). De verzameling zilver omvat sier- en gebruiksvoorwerpen uit de regio, waaronder vele zilveren en gouden voorwerpen die door Burgumer zilversmeden zijn vervaardigd in de negentiende en de eerste helft van de twintigste eeuw. Opgenomen in ADLIB zijn 193 recordnummers, waarvan 101 met een minimale registratie en 92 met basisregistratie. De collectie wordt onder goede omstandigheden bewaard.

De textielcollectie

De collectie textiel bestaat uit kleding en huishoudlinnen uit de negentiende en twintigste eeuw. Beide collecties hebben regionale waarde. De collectie wordt onder goede klimaatomstandigheden bewaard. De individuele objecten dienen wel nog meer van elkaar geïsoleerd te worden.

De collectie zal worden opgeschoond (15). De herbestemming zal volgens de LAMO plaatsvinden. De collectie zal uiteindelijk bestaan uit enkele kerncollecties, onder andere vrouwen- en mannenkostuums, onderkleding, jassen, huishoudlinnen, naai- en borduurproeven en gebruiksvoorwerpen. De registratie zal volgens het invulboek in ADLIB worden ingevoerd, een derde deel staat momenteel in Adlib, 189 objecten hebben een basisregistratie.

Bulthuis

Bulthuis verwierf landelijke bekendheid met het ontwerpen van betaalbare zeilscheepjes (BM, 16-kwadraat, jol, renjol, zeilkano, kajuitzeilboot en motorboot) waardoor de watersport binnen het bereik kwam van mensen met een kleine beurs. De collectie bestaat uit tekeningen, gereedschap, prijzen, bouwtekeningen, foto's, filmmateriaal en een BM zeilboot met toebehoren. De collectie is in goede staat, veel staat in de expo, enkele tekeningen worden gerestaureerd. De collectie is voor 70% geregistreerd.

Astronomie

De collectie bestaat uit voorwerpen die de ontwikkeling van de sterrenkunde illustreren. Het zijn voorwerpen die in vroeger tijden door amateurs zijn vervaardigd. Voorts bestaat de collectie uit informatief materiaal, modellen, foto's en attributen uit de ruimtevaart. De collectie verkeert in een redelijke tot goede staat en ongeveer 70% is geregistreerd.

- **Herkomst en eigendom collectie**

Een groot deel van de collectie is door individuele mensen geschonken en binnengebracht. Een kleiner, maar significant deel is om wisselende redenen in langdurige bruikleen gegeven. Een klein deel is op veilingen

en van individuen aangekocht. Momenteel koopt het museum vrijwel geen objecten in.

Van de collectie zijn de volgende eigendomsgegevens bekend:

Totaal aantal objecten in Adlib	Totaal aantal objecten in eigendom van stichting	Totaal aantal objecten in bruikleen	Totaal aantal objecten zonder eigendomsregistratie
3254	2515 (77%)	654 (20%)	85 (3%)

- Cultuurhistorische en andere waarden

Het grootste deel van de collectie is van regionaal belang, gevonden of gebruikt in de regio met hoge attractie-en presentatiewaarde voor dezelfde regio.

Van nationaal belang is bijvoorbeeld de collectie Mesolithicum. Een periode die slecht vertegenwoordigd is in de Nederlandse museumwereld. Ook het wagenwiel, waarvan er slechts 5 vergelijkbare in Nederland zijn, is nationaal uniek te noemen.

Wat Astronomie betreft zijn de zelfbouwtelescopen van Miedema uniek te noemen. Vooral de grote telescoop in de koepel is met zijn diameter van 20 cm een zeldzaamheid in Nederland, ook al behoort dit object officieel niet tot de collectie omdat het tot de dag van vandaag een gebruiksobject is.

	Omvang	Cultuurhistorische waarde	Registratie	Conditie	Bewaar - omstandigheden
Geologie & natuurhistorie	5%	100% regionaal	30%	80% goed 20% redelijk	Goed
Archeologie	35%	5% nationaal 55% regionaal 40% lokaal	30%	75% goed 15% redelijk 10% slecht	95% goed 5% redelijk
Streekgeschiedenis	55%	50% regionaal 50% lokaal	60%	30% goed 60% redelijk 10% slecht	95% goed 5% redelijk
Astronomie	5%	5% nationaal 50% regionaal 45% lokaal	50%	60% goed 40% redelijk	95% goed 5% redelijk

Bovenstaande gegevens zijn inschattingen. Van de totale collectie is ongeveer voor 40-45% geregistreerd om gegevens aan te ontlener. Bovenstaande percentages zijn uit het bekende deel van de collectie geëxtrapoleerd.

Collectieregistratie, documentatie en onderzoek

- Registratie

Voor de collectieregistratie wordt gebruik gemaakt van een papieren schaduw - archief in combinatie met het collectie-informatiesysteem Adlib. Voor een minimale registratie worden in ieder geval de volgende zaken geregistreerd:

- o Instellingsnaam
- o Objectnummer
- o Objectnaam
- o Titel
- o Verwervingsdatum
- o Verwervingsmethode
- o Verwerving van
- o Huidige standplaats

Voor een basisregistratie worden de bovengenoemde minimale basiszaken aangevuld met:

- o Beschrijving
- o Vervaardiger
- o Datering van
- o Datering tot
- o Materiaal
- o Afmeting
- o Toestand
- o Aankoopprijs
- o Valuta aankoopprijs

Hier wordt standaard nog een foto of een afbeelding van het object aan toegevoegd, alleen in Adlib. Daarnaast is ook het aantal objecten waar een 'objectnummer' uit bestaat een toevoeging voor een basisregistratie. Wat registratie betreft is het project 'Kolleksjes Tichtby' van de provincie Fryslân en de Museumfederatie Fryslân afgerond. Dit heeft 715 minimale registraties in Adlib opgeleverd, en daarbovenop hebben 850 objecten een basisregistratie met foto. In totaal staan er ruim 3250 records in Adlib. Van de ongeveer 1700 resterende objecten zijn niet alle objecten op het niveau van een correcte minimale registratie.

Omdat digitalisering van de collectie door Adlib te duur en te star is, wil Museum Federatie Fryslân overschakelen naar een beter systeem. Ook in verband met presentatiemogelijkheden van de collectie op internet. Hier wordt aan gewerkt.

- Documentatie

Documentatie wordt standaard bijgevoegd in de fysieke registratiemappen en als afbeeldingen in Adlib. Literatuurverwijzingen staan in de relevante registratievelden. Bij registratie worden deze, indien aanwezig, direct bijgevoegd.

Collectie-informatiesysteem

Momenteel wordt, eenmaal per week, een volledig automatische, dubbele back-up van het collectie- informatiesysteem gemaakt. Deze back-ups bevinden zich op de server, en op een extern opslagmedium. Doel is om dit back-up systeem in 2021 over te zetten naar de cloud, met gebruikmaking van Office 365 en / of Sharepoint. (11)

- Onderzoek

Onderzoek wordt op dit moment uitgevoerd 'per object'. Zodra een object

voor uitgebreide registratie wordt behandeld, wordt er een kort onderzoek gedaan naar oorsprong en functie van het object, om een beschrijving bij het object te kunnen maken. Diepgaandere onderzoeken worden voornamelijk voorbereid voor specifieke exposities. Menskracht is hierbij een sterk beperkende factor.

Behoud en beheer

In het kader van behoud en beheer is de doelstelling om het klimaat in de diverse expositieruimtes beter te monitoren en te controleren, en de omstandigheden voor de objecten, vooral in de expositie, gunstiger te maken.

- Preventieve Conservering

In het museum wordt op verschillende manieren aan preventieve conservering gedaan. De belangrijkste manier is middels het klimaat in het gebouw.

o Klimaat in de expositieruimtes

De temperatuur is hier ten minste 18 graden, en buiten de zomer is deze temperatuur tevens de doeltemperatuur. Het is niet mogelijk om de temperatuur naar beneden te regelen in de expositieruimtes. Bij hoge buitentemperaturen zal de temperatuur hier dan ook oplopen.

Sinds september 2017 zijn er in de expositieruimte twee luchtontvochtigers geplaatst, uit economische overwegingen en door de constructie van het museumgebouw is het de bedoeling de luchtvochtigheid tussen de 40% en 60% te houden.

o Klimaat in het depot

In het depot is de temperatuur constanter, met ongeveer 17-18 graden. Het depot heeft al jaren actieve luchtontvochtiging. De luchtvochtigheid hier blijft zoveel mogelijk rond of iets beneden de 50%.

o Verlichtingsplan

De gehele expositie en het depot worden verlicht middels LED - verlichting. Dit project is een aantal jaar geleden gestart (2011) en zodoende is het gehele gebouw inmiddels UV-vrij. (Zie bijlage 5)

Textiel

Het preventieve conserveren van de textiel zal de komende twee jaar plaatsvinden (einddatum 1 jan 2020) (16). Het textiel zal per object verpakt worden in zuurvrij vloeiend papier en zuurvrije dozen. Zodoende ontstaat een microklimaat. Kwetsbare objecten als bont en leer worden in melinex verpakt en zullen geïsoleerd worden van ander textiel. De hangende objecten worden opgehangen op gevoerde knaapjes in een kledingzak van pitjeskatoen, mits financieel haalbaar. Door het plaatsen van een tweede ontvochtiger zal het klimaat achter in het depot verbeteren (17). Het plan zal door eigen mensen worden uitgevoerd,

waar nodig onder begeleiding van deskundigen (bijvoorbeeld via de Museumfederatie Fryslân).

Papier

Papier wordt zoveel mogelijk in het donker opgeslagen, liefst gescheiden met zuurvrij papier, voor zover het budget dit toelaat. Archiefmateriaal wordt bij voorkeur opgeslagen in zuurvrije archiefdozen. Indien objecten langere tijd niet gebruikt worden, worden deze naar het gemeentearchief van de gemeente Tytsjerksteradiel gebracht, alwaar een gunstiger klimaat heerst voor archiefmateriaal. De stichting mag hier beschikken over een aantal meters opslagruimte.

Ongedierte

Het museum heeft gelukkig weinig last van ongedierte. De grootste dreigingen zijn wespen, spinnen, pissebedden en een enkele salamander. Het gebouw wordt regelmatig geïnspecteerd op deze dieren, zowel door de beheerder als door de conservatoren. Het is de bedoeling de komende periode insectenvallen te plaatsen, en de controles beter te gaan registreren (22).

Controles

De expositie-objecten worden regelmatig geïnspecteerd door de betreffende conservatoren. Deze inspecties hebben geen verdere registratie, tenzij er sprake is van ongeregelheden. Dit om de werkdruk op de conservatoren te beperken. Objecten worden op staat en compleetheid gecontroleerd tijdens registratiewerkzaamheden. Deze punten worden in Adlib bijgewerkt indien er veranderingen zijn of als de vorige controle meer dan 5 jaar geleden is.

Sleutelbeheer vitrines en depot

Vitrinesleutels zitten in een kluis in het depot. De sleutel hiervan kan bij de beheerder opgevraagd worden. Een vitrine is alleen open als het gebouw gesloten is, of als er meer dan één medewerker bij aanwezig is. Vitrines worden alleen geopend onder toezicht van een conservator. Het depot is alleen toegankelijk onder toezicht van een conservator of van de beheerder. Conservator en beheerder mogen anderen toestemming geven zelfstandig in het depot te werken.

- **Actieve Conservering en Restauratie**

De conservatoren van Stichting Museum-Sterrenwacht doen zelf niet aan actieve conservering. Indien nodig en als het financieel haalbaar is, wordt dit uitbesteed.

Op het gebied van restauratie worden eenvoudige reparaties aan archiefmateriaal en schilderijlijsten uitgevoerd door een van de conservatoren die cursussen op dit gebied heeft gevolgd. Complexere restauraties worden wederom uitbesteed, indien financieel haalbaar.

Collectievorming verwerving, selecteren en afstoten

- **Verzamelen**

Hierin zijn wij momenteel niet of nauwelijks actief. De nadruk ligt op dit moment, en ook de komende jaren nog op het ontzamen en opruimen. Het depot is vol en voor het museum actief op zoek gaat naar aanvullingen op de collectie, moet er eerst ruimte worden gemaakt (20). Passief neemt het museum nog wel objecten aan, echter alléén als deze binnen het collectieprofiel van een van de hoofdcollecties past, zoals beschreven in het hoofdstuk collectieomvang en indeling in deelcollecties.

Bij verwervingen worden altijd de daarbij behorende formulieren gehanteerd. Langdurige bruiklenen worden alleen nog aangegaan bij actieve verwerving of zéér bijzondere objecten die een van de kerncollecties zou versterken.

- Selecteren en afstoten

Afstoten of ontzamen is al een aantal jaren een belangrijk aandachtspunt. Het museum wil meer aandacht besteden aan de LAMO, en het correct toepassen hiervan. Uitgangspunt is altijd objecten op een geschikte locatie te herplaatsen. Om het proces te stroomlijnen is er voor verschillende situaties een stappenplan ontwikkeld, zoals hieronder beschreven (21).

De selectie van objecten volgt het collectieprofiel. Dus objecten die hierbuiten vallen, zullen worden afgestoten. Bij afstotingen en uitgaande bruiklenen worden altijd de daarbij behorende formulieren gehanteerd. Bij het afstoten wordt, waar nodig, de LAMO toegepast. De kanttekening 'waar nodig' is belangrijk. Een relatief groot aantal niet-museale objecten zijn wel als collectie geregistreerd, maar hebben weinig of vaak zelfs geen museale waarde. De bedoeling is om deze, deels naar eigen inzicht, af te stoten en/of deels te vernietigen.

Afstotingscommissie

De komende periode wordt de deelbeheerdersvergadering ook de afstotingscommissie (18). De afstotingscommissie zal afstotings- en herplaatsingsvoorstellen van de conservatoren beoordelen, alvorens deze op de Afstotingsdatabase te zetten.

De afstotingscommissie heeft de taak de conservatoren te controleren, en kan, indien zij dit noodzakelijk acht, een afstotingsverzoek afwijzen, of om de inschakeling van een externe expert, zoals een museumconsulent, vragen.

Documentaire Collectieobjecten

In het verleden is een groot aantal objecten, voornamelijk boeken en archiefstukken, ingeschreven als collectie-object. Besloten is om voor deze objecten de LAMO niet volledig toe te passen, de objecten worden niet aangeboden op de afstotingsdatabase, maar aan het eigen documentatiecentrum toegevoegd. De afweging of een object uitsluitend een documentaire waarde heeft, wordt door de conservatoren gemaakt, en net als andere afstotings- en herplaatsingsverzoeken beoordeeld door de Afstotingscommissie. Deze kan in dit geval ook beslissen voor een object wél de volledige LAMO toe te passen. Zo niet, dan worden dergelijke boeken en archiefstukken uitgeschreven uit de collectie, en geschonken aan het eigen documentatiecentrum.

Deze procedure is alleen van toepassing op objecten die zijn ingeschreven en overduidelijk uitsluitend een documentaire waarde bezitten. Bij twijfel wordt alsnog de volledige LAMO gevolgd.

Alle andere Collectieobjecten

Voor alle andere afstotings- en herplaatsingsverzoeken wordt wel de volledige LAMO toegepast. Nadat de afstotingscommissie een afstoting of herplaatsing heeft goedgekeurd, wordt deze aangeboden op de afstotingsdatabase. Hierna wordt de LAMO ook gevolgd. Daarvoor worden tegelijkertijd met het instellen van de Afstotingscommissie formulieren voor ontwikkeld, welke vervolgens iteratief worden verbeterd.

Publiek

Algemeen

Door te kiezen voor een nieuwe, thematische opzet en inrichting met o.a. interactieve presentaties voor zowel de sterrenwacht als het museum wordt gestreefd naar een gestage uitbreiding van het aantal bezoekers. Daartoe loopt een investeringsprogramma dat in 2016 in gang gezet is en dat zijn afronding moet krijgen in 2018.

Het gebouw zowel als de expositieruimtes zijn rolstoeltoegankelijk ingericht en is er een invalidentoilet beschikbaar. Het aanbod in de sterrenwacht is echter beperkt, b.v. de tribunetrap bij de Miedema telescoop. Naast de gebruikelijke aanduidingen ter plekke vindt communicatie op dit moment plaats via de website van de stichting. Ook op folders e.d. zullen wij dit duidelijk gaan vermelden (33).

Samenstelling en omvang van publiek

Momenteel ligt het gemiddelde bezoekersaantal over de laatste 5 jaar op circa 8.000 per jaar. Daarbij gaat het voornamelijk om:

- Toeristen en dagjesmensen
- Schoolgroepen
- Verenigingen, bedrijven
- Bevolking uit de regio
- Familiegroepen

Echter het merendeel van de bezoekers wordt getrokken door evenementen en/of door groepen (scholen, verenigingen, etc.). Daarnaast kan gesteld worden dat de sterrenwacht een duidelijke magneetwerking heeft.

Door het afnemen van een doorlopende enquête onder de bezoekers wordt geprobeerd een beter inzicht te verkrijgen in de bezoekersstromen en de achtergronden van hun bezoek (23).

Publieksactiviteiten

Na de renovatie/herinrichting willen wij ons richten op een toename van het aantal bezoekers van 8.000 nu tot in ieder geval 10.000 in de resterende looptijd van dit beleidsplan (23). Die toename zal dan voornamelijk bewerkstelligd moeten worden door een toename, of de grootte van evenementen en door het binnenhalen van groepen. Dat wil niet zeggen dat wij ons niet op de andere categorieën zullen moeten richten, alleen zal de respons van bezoekersaantallen op een bescheidener niveau liggen. Helaas is door de corona epidemie het museum van overheidswege in 2020 en 2021 een aantal maanden gesloten en / of aan een maximum aantal bezoekers gehouden en zijn de bezoekersaantallen dus bij lange na niet gehaald. In 2020 kwamen in totaal 2635 bezoekers.

In de begroting 2022-2024 zijn de bijbehorende lasten voornamelijk voorzien onder de post "Reclame-promotie" (uitgaande van een minimaal kostendekkende opzet voor de grotere evenementen)

Concreet betekent dit:

- Een expositiebeleid, gebaseerd op een thematische opzet met aandacht voor educatieve aspecten (5,6)
- Regelmatig houden van wisselexposities (32)
- Naast de gebruikelijke evenementen zoals waarneemavonden, help Pake en Beppe de vakantie door, spokentocht, etc. , 2 keer per jaar organiseren van een groter, eventueel meerdaags evenement (24)
- Actief benaderen van groepen en verenigingen (34)
- Organiseren van lezingen (24)
- Aanbieden van vergaderruimte, aanbieden van arrangementen in combinatie met b.v. De Pleats (35)
- Samenwerking zoeken/uitbouwen met overige musea via b.v. Markant Friesland, werkgroepen als Karakteristyk Tytsjerksteradiel, Oud Zeilend Hout, de Burgumer Meer club, Steentijdwerkgroep Friesland, restaurants als De Pleats en Om de Dobben (36)
- Organiseren van fiets- en wandeltochten met Dorpsgidsen (37)
- Lesprogramma's aanbieden aan scholen in combinatie met een bezoek aan het museum (25, 26)
- Voor de individuele bezoekers is het noodzakelijk dat er meer te bieden is in de vorm van een aantrekkelijker aanbod en dan m.n. aan de kant van de sterrenwacht met een dag attractie (5 en 6)

Om dit alles te bewerkstelligen is allereerst een versterking nodig van de expositie/activiteitencommissie (41) en het verder uitbouwen van de PR activiteiten m.n. door gebruik te maken van moderne hulpmiddelen zoals Facebook en Twitter. Bovendien hadden wij nog een probleem met de

herkenbaarheid als gevolg van de lengte van onze huidige naam evenals het ontbreken van een eenduidige huisstijl (46). Inmiddels is de naam Observeum. Wat ook niet meehelpt is dat wij als vrijwilligers buiten treden met onze privé-accounts i.p.v. via een stichtingsaccount (47).

Om hier verbetering in te brengen zijn er inmiddels contacten gelegd met Stenden University in Leeuwarden om ons hierin te adviseren.

Helaas is de ontwikkeling van lesprogramma's voor schoolgroepen noodgedwongen stopgezet door gebrek aan menskracht, mede ook door de vele projecten die gepland waren en zijn. De bedoeling is om dit programma in 2019 weer op te pakken, zodra de renovatie/herinrichting van zowel de sterrenwacht als het museum achter de rug is.

Educatie

Op educatief gebied hebben wij de volgende doelstellingen:

- Het verankeren van cultuureducatie op de basisscholen.
- Overdracht van kennis o.a. door het geven van uitdagende en betekenisvolle lessen aan leerlingen. Dit alles binnen het onderzoekend en/of ontwerpend leren.

Om deze doelstellingen te realiseren zijn er de volgende activiteiten:

- KEK project: Het ontwikkelen van een lesprogramma gebeurt in samenwerking met de Museum Federatie Fryslân en richt zich op het primair en eventueel de onderbouw van het secundair onderwijs (25). De keuze is gevallen op een lesprogramma over het Mesolithicum (Midden - Steentijd). Dit is begin 2020 voorlopig opgeschort doordat de coronacrisis overleg met scholen niet meer mogelijk was. Dit wordt schooljaar 2021 / 2022 weer opgestart.
- Studenten van NHL Stenden gaan werken aan de expositie Mesolithicum of aan de expositie Geologie. Dit gebeurt per inschrijving en twee groepen van 4 à 5 studenten zullen één dagdeel per twee weken in het Observeum daarmee aan de slag gaan. Het ontwikkelen van een les (programma) voor het primair onderwijs zal centraal staan, om zo voorkennis te activeren voor een bezoek aan het Observeum (26).
- Opnieuw starten cursus sterrenkunde (38). Herhalen zodra er weer voldoende belangstelling is
- Continueren van workshop Astro-fotografie (39)

Bedrijfsvoering

Huisvesting en veiligheid

Om de veiligheid zoveel mogelijk te waarborgen is, in overleg met alle betrokken instanties, een calamiteitenplan vastgesteld. Daarnaast hebben wij dit plan aangevuld met een CHV-plan (Collectie hulpverleningsplan) en gedragsregels voor publiek en personeel/medewerkers.

Op het gebied van energie en milieu willen wij ook graag ons steentje bijdragen.

In 2016 hebben wij een energiescan laten uitvoeren om hieraan richting te kunnen geven. Inmiddels zijn wij, als eerste aanbeveling uit dit rapport, voor een belangrijk deel reeds overgeschakeld op Ledverlichting. Met de realisatie van de herinrichting van de sterrenwacht en de tweede renovatiefase van het museum hopen wij dit punt volledig te hebben doorgevoerd waarna opnieuw een lichtmeting zal worden uitgevoerd (42).

Een tweede aanbeveling betreft de inzet van zonnepanelen. Dat zal niet eerder zijn dan 2019, na realisatie van de lopende investeringsprojecten voor zowel de sterrenwacht als het museum (43).

Op het gebied van energie-inkoop is besloten de komende jaren te kiezen voor het gebruik van groene energie (sowieso elektrisch en gas met CO₂-compensatie) (48).

Personeel en organisatie

Wij streven naar een continuering als 'Geregistreerd Museum'. Dat geeft garanties voor een goede kwaliteit van het beheer en onderhoud van onze collecties.

Bovendien is het voor onze Stichting van groot belang, daar het behouden en verwerven van overheids- en andere gelden hieraan gekoppeld zijn.

Belangrijk onderdeel als voorwaarde voor registratie geldt dit beleidsplan. Dit plan zal dan ook jaarlijks worden geëvalueerd en waar nodig worden bijgestuurd/aangevuld (1).

Beheerder

Onze vorige beheerder is in de loop van 2018 met pensioen gegaan.

Voor de continuïteit en een goede coördinatie is deze functie cruciaal, zeker in een omgeving waar verder louter met vrijwilligers wordt gewerkt.

Een goede en juiste opvolging was om die reden dan ook noodzakelijk (40).

Er is een nieuwe beheerder aangesteld.

Een punt van continue zorg blijft de personeelsbezetting. Los van de beheerder moet die opgevuld worden door vrijwilligers. M.n. op het gebied van PR en activiteiten zijn wij uiterst kwetsbaar en is versterking dringend noodzakelijk (41).

Bestuur

Het Observeum (ANBI status) heeft een bestuur en volgt de Code of Cultural Governance aan de hand van de Toolkit "Hoe ga je om met de code als kleine organisatie".

Als bestuursmodel passen wij het model toe waarbij het bestuur de uitvoering van de werkzaamheden gedelegeerd heeft aan werkgroepen. Dus niet aan een directie. Om een goede koppeling tussen werkgroepen en bestuur te bewerkstelligen wordt per werkgroep ook een bestuurslid aangewezen als verbindingsschakel tussen deze twee functieniveaus. Wat hier mede uit voortvloeit, is de invoering ingaande 2018 van een kascontrolecommissie, rooster van aftreden voor bestuurders waarbij de zittingsduur bepaald is op 3 x 3 jaar (zie ook bijlage 2) en waarbij tevens een register wordt bijgehouden met nevenfuncties per bestuurder (2,3,4).

Om de taken te verdelen en om het voor vrijwilligers interessant te houden, zijn er werkgroepen in het leven geroepen.

(Zie bijlage 4)

Verder onderschrijven en hanteren wij ook voor musea geldende Ethische Code. Het Observeum past het volgende toe:

- Code Culturele Diversiteit & Inclusie --- Binnen het Observatorium moet ruimte geboden worden aan mensen met verschillende geloofsovertuigingen, seksuele oriëntatie, opleidingsniveau, leeftijd, sociaaleconomische status en beperkingen (8).
- Code Fair Practice --- een gedragscode voor ondernemen en werken in kunst, cultuur en creativiteit op basis van vijf kernwaarden: solidariteit, diversiteit, duurzaamheid, vertrouwen en transparantie (9).
Op de website van het museum wordt een document geplaatst waarin het museum uitleg geeft op welke manier het CD&I en CFP wordt toegepast.
- Op 1 juli 2021 treedt de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR) in werking. Het WBTR stappenplan is een goed hulpmiddel bij de overdracht van taken en bevoegdheden (9).
- Privacy wetgeving AVG. Staat inmiddels op de website (10)
- Calamiteitenplan. In verband met de verbouwing door de coronamaatregelen zal dit herzien worden (12)

Medewerkers en donateurs worden op de hoogte gehouden via nieuwsbrieven en de website.

Automatisering

In de loop der jaren is een map structuur ontstaan waarbij het beheer onduidelijk geregeld is en wat het zoeken naar bepaalde informatie lastig maakt. Dit zou opnieuw moeten worden opgezet (44).

Op dit moment zijn er back-up voorzieningen actief. Deze zullen opnieuw tegen het licht gehouden moeten worden of deze nog wel voldoen. M.n. zijn er vraagtekens te zetten bij de externe opslag en de regelmaat ervan (45).
Zie opmerkingen Documentatie (op blz. 12) bij Collectie - informatiesysteem.

Verzekeringen

De stichting heeft de volgende verzekeringen afgesloten:

- een aansprakelijkheidsverzekering
- een goederen transportverzekering
- een ongevallenverzekering voor vrijwilligers (door de gemeente verzekerd)
- een opstalverzekering
- een inventaris/inboedelverzekering

Financiën en begroting

De consequenties van bovengenoemde plannen zijn op hoofdlijnen opgenomen in een meerjarenbegroting van drie jaar.
(Zie bijlage 3)

Samenvatting concrete doelstellingen 2018 - 2022

Voor deze periode hebben wij de volgende concrete doelstellingen met bijbehorende streefjaar benoemd:

Algemeen:

- 1) Continuering als 'Geregistreerd Museum' waarbij jaarlijks een evaluatie/bijstelling zal plaatsvinden van het beleidsplan (2018)
- 2) Governance Code Cultuur: Invoeren van een jaarlijkse kascontrole middels een Kascommissie (2018)
- 3) Idem: invoeren/onderhouden van een rooster van aftreden van bestuurders (max. drie maal drie jaar). Zie bijlage 2 (2018)
- 4) Idem: invoeren/onderhouden van een overzicht van nevenfuncties van bestuurders. B.v. in het jaarverslag. Zie bijlage 1. (2021)
- 5) Afronden investeringsproject ten behoeve van de sterrenwacht (gepland begin 2018)
- 6) Afronden investeringsproject zuidelijke zaal museum (gepland half 2018)
- 7) Verbouwingen: doorloop museum i.v.m. corona en permanente aanbouw (2021)
- 8) Invoeren Code Diversiteit & Inclusie en Code Fair Practice (2021)
- 9) Invoering WBTR (2021)
- 10) AVG protocol invoeren (2021)
- 11) Overzetten data van de server naar de cloud (2021)
- 12) Actualiseren Calamiteitenplan (2021)
- 13) Verbeteren ventilatie Planetarium en filmzaal (2021)

Collectie:

- *14) Voortzetting inventarisatie van de gehele collectie middels het beheerprogramma Adlib (digitaal beheerprogramma). Streefaantal 250 per jaar (2018 t/m 2022)
- *15) Opschonen textielcollectie (2018, 2019)

- *16) Actieve conservering textielcollectie (2018, 2019)
- *17) Plaatsen tweede ontvochtiger in depot (2018)
- *18) Opstellen afstotingsprocedure / werkinstructie. Deelbeheerdersvergadering
- *19) In Adlib aanvullen/verbeteren indeling deelcollecties (2018)
- *20) Opruimen depot (2018 t/m 2022 en mogelijk daarna)
zal de afstotingsaanvragen gaan beoordelen. Toepassen LAMO (2018)
- *21) Afstoten objecten die niet onder de collectiecriteria vallen LAMO. (2018-2022)
- *22) Plaatsen insectenvallen en verbeteren registratie controle rondes (2018)
(* nummering beschreven in het beleidsplan)

Publiek:

- 23) **Verhogen bezoekersaantal van nu (gemiddeld over laatste 5 jaar) 8.000 naar meer dan 10.000 per jaar (2019-2022).**
Versterken inzicht bezoekersstromen d.m.v. een enquête.
- 24) Twee keer per jaar organiseren van een groter, eventueel meerdaags evenement, bijvoorbeeld markt met oude ambachten of een Middeleeuwse markt, waarneemavonden en lezingen.
- 25) Binnenhalen van scholen/groepen door het opzetten, in samenwerking met MFF, van een educatief plan (KEK project) aansluitend op de kerndoelen basisonderwijs. Opzetten werkgroep Educatie. Leggen van contacten naar scholen, begeleiders werven/trainen voor de lesprogramma's.
Er wordt gewerkt aan de expositie Mesolithicum.
- 26) Werken aan leskist Mesolithicum en/of Geologie en lesprogramma voor de basisscholen door studenten NHL Stenden (2021).
- 27) Kijkwijzerfolder t.b.v. rondgang museum en sterrenwacht (2021).
- 28) AED beschikbaar in het Observeum (2021).
- 29) Headsets voor de dorpsgidsen (2021).
- 30) Muur bekledingsprints aanpassen / tekstborden verhangen(2021).
- 31) Talen / routeboekje Kijkwijzerfolder in Engels en Duits (2021).
- 32) Voortzetting houden van wisselexposities.
- 33) Verbeteren communicatie m.b.t. de toegang van gebouwen/exposities voor mensen met een fysieke handicap via website.
- 34) Actief benaderen van groepen / verenigingen (start 2-helft 2018)
- 35) Aanbieden van vergaderruimte, arrangementen in combinatie met b.v. De Pleats (verder uitbouwen)
- 36) Samenwerking zoeken met andere musea, werkgroepen. Markant Friesland, Oud Zeilend Hout, Burgumer Meer club, Steentijdwerkgroep Friesland, restaurants De Pleats en Om de Dobben etc.
- 37) Organiseren fiets- en wandeltochten onder leiding van Dorpsgidsen.
- 38) Cursus sterrenkunde (2018). Herhalen bij voldoende belangstelling.
- 39) Continuering Astro-fotografie.

Bedrijfsvoering:

- 40) Aanstellen van een nieuwe beheerder na pensionering van de huidige
- 41) **Versterken van de organisatie m.n. de werkgroepen PR, activiteiten etc**
- 42) Invoeren energiebesparende maatregelen te beginnen met een verdere doorvoering van LED-verlichting. Daarna uitvoering van een lichtmeting

- voor een eventuele bijstelling (2018)
- 43) Inzetten van zonnepanelen (2019)
  - 44) Opschonen mappenstructuur op de server. Vaste beheerder per map (2018)
  - 45) Onderzoeken of back-upvoorzieningen nog adequaat zijn (2018)
Inmiddels wordt er wekelijks automatisch een back-up gemaakt van de Adlib database. Deze wordt opgeslagen in de cloud.
  - 46) Verbeteren presentatie met een nieuw logo, naam en huisstijl (2018)
  - 47) Werken vanuit stichtingsaccount i.p.v. privé-account (2018)
  - 48) Energie-inkoop zal ingaande 2018 worden gebaseerd op volledig groen, zowel gas (CO2 gecompenseerd) als elektrisch.

Opmerking: Voor de voortgang van deze Concrete Doelstellingen 2018 - 2022, zie bijlage 6 (apart Excel formulier)

Bijlagen:

- Bijlage 1: Overzicht van functies en nevenfuncties bestuurders
- Bijlage 2: Rooster van aftreden bestuurders
- Bijlage 3: Financiële begroting
- Bijlage 4: Werkgroepen
- Bijlage 5: Rapport Verlichting
- Bijlage 6: Evaluatie 2019 Concrete Doelstellingen 2018 - 2022
(apart Excel formulier)

Bijlage 1 Het bestuur

Het bestuur van de Stichting Museum-Sterrenwacht Burgum bestaat sinds 2017 uit zes leden. Het doel van het huidige bestuur is tijdens de duur van dit beleidsplan te streven naar een voltallig bestuur van zeven leden. Daar het bestuur van het museum en de sterrenwacht altijd uit vrijwilligers heeft bestaan en nu nog als zodanig functioneert, is een vlotte invulling ervan moeilijk realiseerbaar.

Het bestuur bestaat uit de volgende personen:

- R. E. Kopmels, voorzitter (gepensioneerd)
Nevenfuncties: penningmeester De Zonnebloem, afd. Tytsjerksteradiel.
- T. Doevendans, secretaris (gepensioneerd)
Nevenfuncties: Lid Taakgroep Eredienst Prot. Gemeente Burgum.
- G. de Boer, penningmeester (belastingadviseur)
Nevenfuncties: Bestuurslid VvE Merkestins, Penningmeester Beleggingsstudiegroep.
- E. van Boekel, steentijdwerkgroep (gepensioneerd)
Nevenfuncties: geen.
- S. van Dellen, sterrenwacht (ICT'er)
Nevenfuncties: geen.

- S. Beek, beheer en gebouwen (gepensioneerd)
Nevenfuncties: geen.
- H. Plantinga, onderwijs en educatie (gepensioneerd)
Nevenfuncties: lid MOT ploeg tennisvereniging. De Leechkamp.

Het rooster van aftreden van de bestuursleden is als bijlage toegevoegd. Zie bijlage 2.

Volgens de statuten van de stichting is nu nog sprake van een bestuurstermijn van 4 jaar, met een verlenging van steeds vier jaar. Ingaande 2018 zal een zittingstermijn van maximaal drie keer drie jaar gehanteerd gaan worden, zie bijlage 2. Statutair zal dat bij de eerstvolgende statutenwijziging worden meegenomen (3)

Bijlage 2

Rooster van aftreden bestuursleden

	Bestuursleden	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Emil van Boekel					X			X			X		
2.	Gerrit de Boer		X			X			X			X		
3.	Sijtze van Dellen				X			X			X			X
4.	Taeke Doevendans				X			X			X			X
5.	Sjaak Beek							X			X			X
6.	Ron Koplms	X			X			X			X			
7.									X			X		

Henk Plantinga														
----------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Bijlage 3

Begroting 2020 - 2022			
Baten:	2020	2021	2022
Subsidie Gemeente	€ 44.000,00	€ 44.000,00	€ 44.100,00
Gemeente Corona	€ 6.958,00		
Donateurs	€ 6.709,00	€ 7.000,00	€ 6.700,00
Giften	€ 116,00	€ 100,00	€ 100,00
Entreegelden ***	€ 9.968,00	€ 5.000,00	€ 10.000,00
Verkoop winkel	€ 352,00	€ 500,00	€ 1.000,00
Opbrengst consumpties	€ 313,00	€ 300,00	€ 700,00
Huur	€ 116,00	€ 100,00	€ 200,00
Cursussen	€ 541,00	€ 1.500,00	€ 1.500,00
Verkoop kaarten	€ 138,00	€ 0,00	€ 0,00
Overige opbrengsten	€ 15,00	€ 100,00	€ 100,00
	€ 69.253,00	€ 58.600,00	€ 64.400,00
Lasten:			
Personeelskosten	€	€	€

	37.834,00	37.000,00	32.000,00
Kosten vrijwilligers	€ 1.734,00	€ 1.000,00	€ 3.500,00
Inkoop consumpties	€ 1.045,00	€ 1.000,00	€ 2.100,00
Inkoop winkel	€ 0,00	€ 200,00	€ 200,00
Energie	€ 3.433,00	€ 4.300,00	€ 4.300,00
Belasting pand	€ 2.170,00	€ 2.200,00	€ 2.200,00
Verzekeringen	€ 2.238,00	€ 2.300,00	€ 2.200,00
Onderhoud pand	€ 811,00	€ 500,00	€ 700,00
Onderhoud inventaris	€ 598,00	€ 800,00	€ 800,00
Overige huisvestingskosten	€ 2.141,00	€ 2.000,00	€ 2.200,00
Telefoon/internet	€ 1.014,00	€ 1.500,00	€ 1.300,00
Reclame-promotie	€ 4.218,00	€ 2.500,00	€ 2.500,00
Kosten wisselexposities	€ 341,00	€ 200,00	€ 300,00
Kosten museumcollectie	€ 116,00	€ 200,00	€ 200,00
Kosten activiteiten	€ 92,00	€ 1.000,00	€ 1.500,00
Kosten kopieermachine	€ 1.302,00	€ 1.200,00	€ 1.300,00
Kosten Loonadministratie	€ 930,00	€ 1.100,00	€ 1.000,00
Contributies/abonnementen	€ 875,00	€ 1.000,00	€ 1.000,00
Bankkosten	€ 512,00	€ 500,00	€ 500,00
Porto	€ 233,00	€ 400,00	€ 400,00
Bestuur en administratie	€ 347,00	€ 200,00	€ 300,00
Overige kosten	€ 216,00	€ 100,00	€ 200,00
Dotatie onderhoudsfonds	€ 3.500,00	€ 3.500,00	€ 3.500,00
Resultaat	€ 3.553,00	- € 6.100,00	€ 200,00

	€	€	€
	69.253,00	58.600,00	64.400,00

*** inclusief uitkeringen Museumkaart

Verloop reserves 2021

Saldo 01-01-2021

Algemene reserve	€ 17.296,00
Onderhoud / vervangingsreserve	€ 31.527,00
Reserve verbouwing / doorbraak	€ 21.800,00
Totaal	€ 70.623,00

Geplande investeringen:

KEK-project mesolithicum 2.0 leskist	€ 2.000,00
Onderzoekbureau mesolithicum	€ 3.000,00
Koffiezetapparaat	€ 1.500,00
Audioapparatuur gidsen	€ 4.000,00
Bijdrage Plusmarkt audioapparatuur	- € 1.000,00
Herinrichting middeleeuwen	€ 9.500,00
Verwacht meerwerk middeleeuwen	€ 3.000,00
Bijdrage Prins Bernhard Cultuurfonds	- € 1.500,00
Bijdrage Herbert Duintjer Fonds	- € 1.000,00
Bijdrage Siebolt Foundation	- € 1.000,00
Aanpassing expo Bulthuis	PM
Ventilatie planetarium ivm Corona	€ 4.000,00
Corona maatregelen (doorloop / ingang)	€ 21.800,00
Verwacht meerwerk doorloop / ingang	€ 5.000,00
Herinrichting doorloop	€ 7.000,00
Totaal	€ 56.300,00

	€ 14.323,00
Bij: dotatie	€ 3.500,00
Af: verwacht exploitatieverlies	€ 6.100,00

Saldo 31-12-2021 € 11.723,00

Bijlage 4

Werkgroepen Museum-Sterrenwacht

<p><u>1. Activiteiten / Exposities</u> (Gerrit de Boer) Ant Wiersma Melvin van der Veen Bart Schiphuis + <i>deskundige van desbetreffende expositie</i> Geert Leistra (activiteiten)</p>	<p><u>2. Deelconservatoren</u> (Ron Kopmels) Melvin van der Veen Ant Wiersma Jacqueline Fournier Bernard Boersma Rienk van der Berg</p>
<p><u>3. Systeembeheer / Website</u> (Sijtze van Dellen) Sijtze van Dellen Lammert Slofstra Erik Koste</p>	<p><u>4. Public Relations</u> (Taeke Doevendans) Tones Meijer Sijtze van Dellen Hans Molema</p>
<p><u>5. Astrofotografie</u> (Sijtze van Dellen) Sijtze van Dellen Lolke Dijkstra</p>	<p><u>6. Beheerders</u> (Ron Kopmels) Melvin van der Veen Anne Toonstra Bart Schiphuis Bernard Boersma Erik Koster Ant Wiersma</p>
<p><u>7. Steentijdwerkgroep Friesland</u> (Emil van Boekel) Emil van Boekel Tjeerd de Jong Evert Kramer</p>	<p><u>8. Gidsen</u> (Sjaak Beek) Pier Boonstra Willy Veenstra Henk de Jong Hannie Boersma Nynke Messham Ant Wiersma</p>

Bijlage 5

Lichtmeting 30 november 2017

De gehele expositie en het depot worden verlicht middels Ledverlichting. Dit project is een aantal jaren geleden gestart. Het eerste rapport dateert van 2011. Daarna zijn er diverse aanpassingen / uitbreidingen geweest met als aanname dat nu alle relevante ruimten UV-vrij zouden zijn.

Na metingen in samenwerking met museumconsulent Mirjam Pragt van de museumfederatie Fryslân op donderdag 30 november 2017 is gebleken dat dit inderdaad het geval is. Alleen vlakbij onafgedekte ramen waar geen collectie is, was sprake van een meetbare hoeveelheid Uv-licht.

De lichtsterkte in het museum is over het algemeen goed, vooral sinds de Bulthuis-expositie is ingericht. De onderstaande tabel vertegenwoordigt die meetwaarden. Hierbij is telkens de hoogst gemeten waarde op een object genoteerd. Hieruit blijkt wel dat de hoeveelheid verlichtingstijd nog aan de hoge kant is.

In de onderstaande lichtmetingstabel zijn geen waarden van licht-archeologische stenen en aardewerken collectie ingemeten. Dit allereerst vanwege de relatieve ongevoeligheid voor licht, maar ook vanwege de aanstaande verbouwing van deze ruimte, waarbij de verlichting beduidend zwakker zal worden. De bedoeling is om de lichtsterkte hier laag te houden om een nieuw geïnstalleerde verlichting in de expositieruimtes voor Minsken en Hendrik Bulthuis uniforme verlichtingssterkte in de expositieruimten te bereiken. De lichtsterkte in Minsken lijkt momenteel bijvoorbeeld erg laag door de relatief hoge lichtsterkte in de archeologieruimte.

In de tabel zijn te hoge waarden in rood aangegeven, maar dit betekent niet per sé dat de objecten ook daadwerkelijk teveel licht ontvangen. Veel papierwerk in Bulthuis wordt bijvoorbeeld meerdere malen per jaar vervangen door andere documenten, of een bladzijde van een boekje wordt omgedraaid naar een volgende pagina. Bij voorkeur wordt er minimaal eenmaal per half jaar gewisseld van document, en blijft het document vervolgens een aantal jaar in depot.

Ook het textiel in Minsken staat hooguit een half jaar in de vitrine voor het weer in depot verdwijnt en daarna pas na een aantal jaren weer tentoongesteld wordt. In dit geval ligt de daadwerkelijke hoeveelheid Lux-uren dus aanmerkelijk lager dan de getoonde hoeveelheid. In het museum worden objecten 5 dagen per week 4 uur per dag verlicht, en 1 dag 8 uren (vrijdagmiddag en avond), dit komt neer op 28 uur per week, en 1456 uur per jaar.

Onderstaande meetwaarden betreffen de huidige waarden, na correctie:

Locatie en/of object in	Lichtsterkte in	Lux-uren per jaar	Meest gevoelige	Duur Tentoon-
--------------------------------	------------------------	--------------------------	------------------------	----------------------

expositie	Lux (max)	(max)	materiaalsoort	stelling
Zeil Bmer in expo Bulthuis	38 (50)	55.328 (50.000)	textiel	Permanent
Zeil bovenste modelbootje in vitrine in expo Bulthuis	62 (50)	90.272 (50.000)	textiel	Permanent
Zeil onderste modelbootjes in vitrine in expo Bulthuis	50 (50)	72.800 (50.000)	textiel	Permanent
Blauwe vitrine Bulthuis	80 (-)	116.480 (-)	zilver	Permanent
Papier in rode vitrine Bulthuis	55 (50)	80.080 (50.000)	papier	Max ½ jaar
Knikspant Bulthuis	38 (50)	55.328 (50.000)	textiel	Max 1 jaar
Schilderijwand Minsken Foto's	48 (50)	69.888 (50.000)	foto	Max ½ jaar
Schilderijwand Minsken Olieverfschilderijen	60 (150)	87.360 (480.000)	Olieverf	Max 4 jaar
Schilderijwand Minsken pentekeningen	15 (50)	21.840 (50.000)	pentekening	Max ½ jaar
Textielvitrine Minsken achter	50 (50)	72.800 (50.000)	textiel	Max ½ jaar
Textielvitrine Minsken links	39 (50)	56.784 (50.000)	textiel	Max ½ jaar
Textielvitrine Minsken rechts	63 (50)	91.728 (50.000)	textiel	Max ½ jaar
Zilvervitrine textiel	42 (50)	61.152 (50.000)	textiel	Max ½ jaar
Archeologie Wagenwiel	17 (50)	24.752 (50.000)	hout	Permanent
Archeologie mammoetkiezen	159 (50-150?)	231.504 (480.000?)	Been	Permanent

In de Bulthuis-expositie is het zeil van de BM'er een replica, en hoewel ambachtelijk vervaardigd, wordt verval hiervan als acceptabel gezien. De zeilen kunnen worden vervangen. Het verval van de modelzeilbootjes wordt eveneens als acceptabel gezien door zowel museum, als door de eigenaar: thuis staan ze in de zon op de vensterbank, in het museum onder maximaal 62 Lux, tevens zijn de modellen niet oud, en de zeilen relatief eenvoudig te vervangen.

Het papierwerk in de vitrines wordt bij voorkeur maximaal een half jaar ten toon gesteld (met ingang van dit nieuwe collectieplan wordt hier meer op gelet). De tentoongestelde knikspant wordt maximaal 1 jaar tentoongesteld, en daarna gewisseld.

Het museum ziet een verval van 1 JWV (Juist Waarneembaar Verval) per 10 jaar voor textiel (ISO klasse 1) als acceptabel. Dit omdat het museum sterk van mening is dat het tonen van kopieën niet het doel is van een museum. Een object dat niet getoond wordt, is het bewaren niet waard.

Veel objecten in de collectie zijn niet uniek of onvervangbaar. Uitgangspunt is dat het publiek ervan kan genieten en dat de schade hierdoor veroorzaakt, tot een minimum beperkt moet kunnen worden, maar wel wordt geaccepteerd als consequentie van het tonen. Deze objecten worden dus maximaal een half jaar getoond.

Wat papier (ISO-klasse 1) betreft streeft het museum eveneens naar een maximaal verval van 1 JWV per 10 jaar. Zwart-wit foto's (ISO klasse 5) zijn beduidend minder gevoelig dan kleurenfoto's, en hoewel het museum een verval van 1 JWV per 50 jaar nastreeft, wordt hiervoor bij 50 lux een maximale belichtingstijd van 12000 uur per jaar aangegeven, terwijl de reële verlichtingsduur omstreeks 1450 uur is. Hierbij 1 JWV per 100 jaar eenvoudig haalbaar.

Het wagenwiel is bijzonder. Doel is om dit object zoveel mogelijk permanent tentoon te stellen. Er is echter al schade opgelopen de afgelopen jaren, voornamelijk door het gebrek aan een verlichtingsplan wat hierin voorziet. Om de schade te beperken zal in de nieuwe opstelling het wiel ondanks de zwakke belichting veel minder belichtingsuren moeten krijgen. Dit is mogelijk op te lossen middels een bewegingsmelder en verlichting die alleen inschakelt als iemand vlakbij het wiel komt.

Bijlage 6

Zie Excel bestand